

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XI. Bononien. legitimæ de Laudis. An matri binubæ debita sit legitima in bonis, quæ in filium morientem obvenerunt ex substantia primo viri, adeò ut volens, possit filius dicta legitima eam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

BONONIEN.

LEGITIMÆ DE LANDIS

P R O
MARGARITA LANDA DE BAR-
TOLETTIS.

C U M
JOSEPHO DE LANDIS.

*Causa disputata in partibus cum incerto
exiit.*

An matri binubæ debita sit legitima in bonis, quæ in filium morientem obven-
runt ex substantia primi viri, ita ut vo-
lens, possit hic dicta legitima eam priva-
re, nec ne.

SUMMARIUM.

- 1 *Alti series.*
- 2 **F** *Matri binubæ an filius moriens cum testa-
mento teneatur relinquere legitimam ex
bonis obventis à primo viro, negativè.*
- 3 *Contrarium verius; reprobo Merlino de legiti-
tim.*
- 4 *Matri debetur etiam legitima de jure naturæ.*
- 5 *An pœnal. fœminæ capiat etiam legitimam, &
quando.*
- 6 *L. fœminæ non intrat in bonis à primo viro obven-
tis mediâtè.*
- 7 *An locum habeat, si supersunt alii filii, sed reli-
giosi.*
- 8 *Item non habet locum in eo, quod filius in testa-
mento matri reliquit.*
- 9 *Examinantur auctoritates, quibus innititur Mer-
lin. & alia in contrarium.*

D I S C. XI.

CUM Nicolaus de Landis, matrem habens
Margaritam, & Silviam sororem, in testa-
mento heredem instituerit Petrum Ma-
riam de Landis transverfalem, relicta di-
ctæ matri, quæ ad secundas convolave-
rat nuptias, libris 50. pro legitima, cujus supple-
mentum in integro triente illa prætenderet, dedu-
cto solum eo, quod idem testator, sibi, ac germanæ
sorori reliquisset, præterece cepit Joseph dicti
Petri Mariæ interim defuncti filius, & hæres, dictæ
petitioni locum non esse, stante quod omnia bona
hereditaria in defunctum immediatè obveniant
ex substantia ejus patris, ac respectivè ad ricis pri-
mi viri.

Hanc autem prætensionem rei conventi defen-
sores fundabant in auctoritate *Merlini de legitima*
lib. 4. tit. 2. quest. 2. num. 6. cum sequen. ubi sequen-
do Io. de Garon. & Beroum. conf. 38. lib. 2. & Soccin.
jun. conf. 97. lib. 4. & Laderch. conf. 33. tenet, ut ex
dispositione textus in *L. fœminæ Cod. de secundis nu-
ptiis*, cum concordan. filius primi matrimonii,
quamvis alii filii ex eodem matrimonio non super-
sint, atque extraneum instituat, non teneatur de bo-
nis à substantia primi viri ejus patris obventis, ma-
tri binubæ legitimam relinquere.

Ex parte dictæ matris consultus (cum sensu et-
iam veritatis) omninò chymericum dixi istud *Mer-
lini* assumptum, verè nulli fundamentum innixum;
Regula enim generalis assistit matri, cui lex in defini-
tè defert in bonis filii legitimam, quæ ex magis com-
muni & recepta sententiâ, de jure naturæ debita di-

ctur parentibus, non minus ac ea, quæ liberis de-
bita est, ut plenè, & doctè firmatur per *Rot. apud Du-
rand. decif. 76.* quæ reputatur in materia magistris
sæpius in aliis canonizata, ut habetur *supra discur-
præceden. & in aliis.*

Hæc autem regula, ultrà alias limitationes gene-
rales, ad rem non facientes, putà ingratitude, vel
non petiti tutoris, ac similes, aliam in proposito de
jure non habet limitationem, nisi quod superflui-
bus ex eadem matre aliis primi matrimonii filijs, vel
eorum prædefunctorum liberis, ista teneatur quic-
quid ex filio defuncti successione obtinuit, dictam
aliis ex primo matrimonio liberis reservare, juxta
dispositionem text. in *d. l. fœminæ §. illud Cod. de se-
cundis nuptiis, & l. mater Cod. ad Tertull.* super quo-
rum jurium intelligentia certarunt etiam Scriben-
tes, an ea de successione simpliciter loquentia, coper-
rent etiam legitimam, vel potius ista ejus consuetudo
privilegio libera remaneat; Magisque communis
& recepta opinio est, ut quatenus agatur de bonis
immediatè à primo viro obventis in definitè proce-
dat etiam legitimam, ex deductis per *Rot. apud Mer-
lin. decif. 53. 4. num. 6.* aliàs *decif. 80. par. 6. recen. de-
cif. 200. nu. 6.* & sequen. post *Merlin. de legitima in
Avenionen. legitima 22. Aprilis 1654. coram Pen-
gerio*, & in aliis; in quibus etiam firmatur, quod in
spectu bonorum per filium prædictum acquiruntur,
seu aliàs ex primo viri substantia immediatè ob-
ventorum, proprietates pleno jure acquiratur ad li-
beram dispositionem, quamvis ex eodem primo
matrimonio alii filii supersint.

Ad eò enim stricte in hac materia proceditur,
quod si bona originaliter in defunctum obveniant
à primo viro, non immediatè, sed mediâtè, ex peti-
tione scilicet alterius fratris prædefuncti, tunc peti-
tione tenent, quod neque limitatio intret, juxta opi-
nionem, quam plenè cum auctoritatibus, & ratio-
nibus firmat *Rota apud Martin. Andr. decif. 84. §. 1.
in Romana successione de Comitibus 15 Januarii 1643
coram Druozetto*, impress. inter suas *decif. 647. & re-
petit. post Marin. resol. 190. lib. 2.* & habetur actum
in sua materia, *sub tit. de successione.*

Prout si supersint filii civiliter mortui, quia nempe
Religiosi, quamvis de Religione capaci in com-
muni, adhuc dictis legibus locum non esse habeant
in eadem Romana de Comitibus, & prius in Novariensi
legitima coram Pirovano *decif. 116. 223. 267. & 398.
par. 5. recentior.* Quicquid enim sit de hujusmodi
assumptorum veritate, præsertim primi circa bona
mediâtè obventa, de quo specialiter actum habetur
in eadem Romana de Comitibus pro Comite de Mar-
ciano *sub d. tit. de successione.* Attamen id est factum
considerabile, ad effectum, quod si quando super-
sunt quoque filii, adhuc, vel quia isti sint civiliter
mortui, vel quia bona immediatè non obveniant,
cessant pœnæ dictarum legum, multò magis nulli
superstitibus filiis, quibus cessantibus receptum est,
correctas, ac sublatas esse per jus canonicum, omnia
secundò nubentium pœnæ, illis tantum remanentibus
in correctis quæ concernant favorem filiorum
primi matrimonii, ideoque nullum subesse videtur
fundamentum, cui dicta *Merlini* opinio innititur.

Et quamvis ipse se fundet in dispositione textus
in *§. hinc nos auct. de nupt.* ubi disponitur, ut
ultima voluntas filii, favore matris quamvis binu-
bæ, substituteatur; atque servari debeat, assignata
ratione, quod sicuti extraneo filius relinquere pe-
terat, ita etiam matri, unde propterea inferret, ut
mater ita pro extranea reputetur; Attamen istud est
æquivocum, manifestum, quoniam dictus textus aliud
non

non disponit, nisi quod moderando dispositam §. cum igitur aub. de non eligendis, reintegravit Constitutiones Gratiani & Theodosii; Eò solum addito, quod obligatio matris reservandi alii filii primi matrimonii proprietatem ex successione filii in bonis primi viri obvencam, procedat in successione intestata, non autem in testamentaria, atque in eo quod filius volens matri reliquit, cum tunc etiam si alii filii super sint, pœnæ prædictæ cessent, ipsaque proprietates pleno jure, matri deferatur ad liberâ dispositionem; Ideoque dictum jus, favorem potius, quam odium matris induxit, & hic est verus, ac germanus sensus illius textus, ut bene advertit Peregr. conf. 80. num. 12. lib. 1.

Hinc merito dicta Merlini ac aliorum sententia frequentiori DD. calculo rejecta est; Si quidem Socin. jun. & Berous in eodem casu consulentes, non loquuntur decisivè, sed discursivè per verba videtur, & attentari possit, & sic potius motivando, quam determinando, ac præter casus necessitatem, dum in eo aliud concurrebat solidum fundamentum resultans à Statuto exclusivo matris propter patrum qui hæres institutus fuerat, ideoque remanet solus Laderch. conf. 33. qui ex professo hoc assumptum substat; Sed in eodem individuali casu plenius, ac melius in contrarium scripsit Riminald. jun. conf. 305. eoque non allegato, idem, doctè expendendo text. in d. §. hinc nos, tenet Peregr. d. conf. 80. ac sequuntur Faab. lib. 3. contr. 63. Mangil. de impu. quest. 7. num. 20. cum sequen. bene Michalor. de frat. part. 3. cap. 13. num. 53. & sequen. Spreh. dec. 32. & latius in specie, dec. 33. lib. 1. Atque hanc sequi visa est Rota dec. 223. num. 19. & dec. 267. num. 18. par. 5. rec. & clariùs dec. 200. num. 9. cum sequen. post Merlin. de legitima.

Neque obstat, quod nunquam Rota sentierit contrarium; Licet enim Merlin. pro sua sententia alleget dec. 42. post eundem nu. 11. Attamen, ultra quod non est decisio, sed discursus, non facit ad rem, cum percutiat terminos, in quibus mater ab intestato succedere non possit, firmando legitimam metiendam esse ab intestata successione, quâ cessante illa non debetur; Atque in eisdem terminis cum dicto præsupposito loquuntur Bald. conf. 49. lib. 5. Mart. de success. par. 2. quest. 4. num. 17. & ibi. Altagrad. conf. 57. num. 29. lib. 1. Aliæ verò auctoritates ab eodem deductæ, præsertim dec. 80. par. 6. recen. aliàs apud Merlin. dec. 534. n. 6. percutiunt casum, in quo supersint alii filii prioris matrimonii, ut scilicet proprietates eis reservanda, capiat etiam legitimam, illis verò cessantibus, talis opinio omni fundamento destituta videtur.

Refragante etiam dicta concludenti ratione plenè expensâ per Sperell. dicta dec. 32. quod scilicet pœnæ secundo nubentium à jure civili inducæ, incorræ tantum remanserunt, quæ favorem filiorum primi matrimonii respiciunt; Isto autem favore cessante, reliqui omnes veniunt sub correctione generalis juris Canonici; Et consequenter omnino verius esse dixi, ut hoc assumptum contineat fallaciam manifestam, nullumque juris vel rationis fomentum habeat.

Card. de Luca P. III. de Legit.

BONONIEN. LEGITIMÆ

PRO
COLTELLINIS;

Responsum pro veritate.

An, & quando filius legitimatis per rescriptum debita sit legitima.

Et quatenus debeat, vel relinquatur, an possit gravari: Et an competat etiam detractio trebellianicæ, more filiorum legitimorum.

SUMMARIUM.

- 1 Adli series.
- 2 Legitima cum clausula, sine præjudicio, an sit vera legitima, vel simplex dispensatio.
- 3 An sic legitimatis cum dicta clausula, debeat legitima, negativè.
- 4 Purè legitimo legitima debetur.
- 5 Referuntur hinc inde opiniones super casu mixto continente verba legitimationis equipollentia clausula prædictæ, & distinguitur.
- 6 Ubi legitima relinquatur tanquã debita, an id sit conditionaliter, vel præsuppositivè.
- 7 De eodem, & quod possit conditionaliter, & de ratione.
- 8 Quod oportet non sit contra resolutiones aperire nova motiva facti.
- 9 Clariùs procedit opinio, de qua num. 7. ubi dispositio est dubitativa.
- 10 Quomodo ista questio decidi debeat.
- 11 An legitima relicta naturali legitimo, recipiat onus.
- 12 Legitimus an detrahat duas quartas, legitimam scilicet, & trebellianicam.
- 13 Quando maturum iudicium pro veritate efformetur.
- 14 De ratione, ob quam major est auctoritas decisionum, quam simplicium Doctorum.

DISC. XII.

Dionysius, instituto hæredè Thadæo filio legitimo, huic sine filiis decedenti, substituit fratres de Simoninis ex sorore nepotes, eorumque descendentes, quorum linea extincta, sub certis legibus vocavit pro dimidia descendentes masculos Ludovici de Hastis, & pro altera dimidia descendentes masculos Augustini Coltellini; Cumque prædefunctis omnibus dictis de Simoninis, decesserit ultimo loco Thadæus, vel sine filiis, vel superstitè uno naturali; Hinc plures super dicto fideicommissis ortæ sunt controversiæ enunciata sub tit. de fideicommissis disc. 32. præsertim verò per ejusdem Thadæi hæredes seu creditores excitata fuit illa super detractio legitimæ, quam Dionysius testator, facta prohibitione alienationum, ac detractio, cum præsupposito, ut esset debita, ab eadem prohibitione exceptaverat, an scilicet legitima esset de jure debita, cum ageretur de filio naturali legitimo per rescriptum, & quatenus non, quid operetur dicta præservativa; Quare desuper consultus.

K 2

Quoad

De LUCA
de
flamentis
et cat.
CVI
9